

Preek over Markus 1:40-45

- Neede, 9 februari 2025
- Kees van Dusseldorp
- [de daden van Jezus – deel 2]

Liturgie:

Thema: aangeraakt door Jezus

votum en zegengroet

NLB 534 Hij die de blinden weer liet zien

verbondsvernieuwing

Opwekking 629 Als er vergeving is

gebed

lezen: Markus 1:39-45

Leviticus 13:1-3; 45-46; 14:1-9

Ps.38 DNP In uw boosheid, Heer, bewaar mij

kindermoment

preek: Mark.1:41

Ps.51:4,5 Voltrek de reiniging en raak mij aan.

gebed

ELB 325 Onze Vader

collecte

NGK 211 Wij knielen voor uw zetel neer

zegen

Gemeente van Jezus Christus.

** een melaatse kwam tot Hem **

Ik ben ziek. Ik zie er niet uit. Overal op mijn lichaam zijn zweren. De afschuwelijke uitslag breidt zich steeds verder uit. Mijn huid is aangetast. Wit van de zweren. Rood van de korsten. Van top tot teen. Ik ben vies van mezelf. En ik heb bijna geen energie meer. Ik heb de Plag, met een hoofdletter. Die vreselijke huidziekte. Ik ben melaats.

Hoe de medische prognose voor mij is? Er bestaat geen behandeling voor. Ja, er zijn verhalen van vroeger. Mirjam, die sneeuwwit van melaatsheid was, maar beter werd na het gebed van Mozes. Naäman, die wanhopig was, maar genezen werd door het woord van de profeet Elisa. Maar je hoort het wel: dat zijn geen medische successen. Het zijn goddelijke wonderen. Zolang dat niet gebeurt, gaat het onomkeerbaar verder. Gemiddeld negen jaar geven ze een melaatse. Jaren zonder uitzicht. Waarbij het alleen maar erger wordt. Ik loop al kreupel. Maar het zal doorgaan. Tot alle lichaamsfuncties uitvallen. De artsen staan machteloos. Ik ben melaats.

Weet je wat ik het allerergste vind? Ik ben onrein. Onrein verklaard door de priester. Ik heb de ziekte, die God soms gebruikt als een straf. Iedereen kent de voorbeelden: Gehazi, de knecht van Elisa die op eigen winst uit was. Koning Uzzia, die tegen de regels zomaar de heilige tempel binnenging. God strafte ze met deze huidziekte. Daarom stinkt melaatsheid naar Gods toorn. Een vervloekte ziekte. Ik weet wel: het is niet Gods straf tegen mij persoonlijk. Maar toch: Met deze ziekte sta ik er buiten. Ik ben onrein. Ik mag niet in Jeruzalem komen. Het tempelplein zal ik nooit meer betreden. Ik leef in het buitengebied. God heeft het zelf geboden: 'Stuur alle melaatsen en andere onreinen buiten het kamp. Dan blijft het kamp rein. Want daar woon Ik in jullie midden.' Waar God woont, daar moet het zuiver zijn en schoon. Daarom ben ik buitengesloten. Als ik zie dat er gezonde mensen in mijn buurt komen, moet ik ze waarschuwen: 'onrein, onrein'. Ik mag niet naar ze toe. Ook al omdat melaatsheid besmettelijk is. Ik moet afstand bewaren tot God en mensen. Dat vind ik moeilijk. Ik sta erbuiten. Een levende dode. Ik ben melaats.

Zou ik het wagen? Zou ik het durven? Ik heb van hem gehoord. Jezus, die man met goddelijk gezag. Hij spreekt van Gods genade. Hij is Heer over ziekten en boze geesten. Hij is in de buurt. Zou Hij mij niet kunnen helpen? Zou Hij geen wonder aan mij willen doen? Ja, ik waag het erop. Voor één keer houd ik me niet aan de regels. Ik ga naar Hem toe. Ik zoek Hem op, wat er ook van komt. 'Heer, help mij.'

** een mens in nood smeekt om reiniging **

'Heer, help mij.' Ja, dat begrijpen we wel. Als je vast zit, geen toekomst meer ziet of geen moed meer hebt. Als je tegenslag krijgt, een slecht bericht of een ongeluk meemaakt, Als je machteloos ziet hoe een geliefde achteruit gaat. 'Heer, help mij!' Nood leert bidden, zeggen we. Maar wat vraag je dan? Wat verwacht je? Welke hulp moet God geven?

Deze melaatse gaat naar Jezus en smeekt: 'Als u wilt, kunt U mij rein maken.' Dat is opvallend. Hij vraagt niet als eerste om genezing. Hij vraagt om reiniging. Zijn onreinheid zit hem het meest dwars. Dat hij gemeden wordt, buitengesloten is, niet serieus geno-

men wordt, geen liefde ervaart. Hij heeft er last van, dat hij niet meer in de tempel kan komen. Hij wil weer meedoen. Gods zegen ontvangen. Onder de mensen zijn.

Deze man wil rein verklaard worden. Schoon voor God en mensen. Rein verklaren – dat mochten alleen priesters doen. Als ze geconstateerd hadden dat je geen uitslag meer had. Deze man vraagt om reiniging, terwijl hij nog onder de zweren zit. Dat is bijzonder. Als je ziek bent, vraag je meestal om genezing. Toch? Je vraagt om reiniging, als je je onrein voelt. Met een progressieve huidziekte voel je je letterlijk vies. Of met een andere ernstige ziekte: je bent iemand die de dood in zich draagt. Elke ziekte laat iets zien van de gebrokenheid van deze wereld. Van onze zondigheid. Je onreinheid: je zonden, je tekorten. Je gebrek aan vertrouwen. Je foute gedachten. De zwakke kanten van je karakter. De melaatse erkent Jezus niet als eerste als drager van Gods kracht, maar als drager van Gods genade. Jezus die vertelt van Gods Koninkrijk. Daar wil ik bij zijn! Ik wil niet op afstand blijven van Gods heil. Ik verlang naar vrede. Ik smacht naar liefde. Van God en mensen. 'Heer, als U wilt, kunt U mij rein maken! Rein!'

Je hoeft geen huidziekte te hebben, om de Heer te vragen of Hij je verlossen wil. Je moet wel een verlangen hebben naar Gods Koninkrijk. En een besef dat Gods genade het leven licht maakt en hoop geeft. Dat deze melaatse niet vraagt om genezing, maar om reiniging, geeft te denken. Over wat je van Jezus kunt verwachten. Toegang tot het hemelrijk. Welkom bij God. Volheid van zijn Geest. De melaatse heeft van Jezus gehoord. Van het goede nieuws van het Koninkrijk dat Jezus brengt. Van een leven in vrede met God en mensen. 'Heer, als U wilt, kunt U mij rein maken.'

Je hoeft niet melaats te zijn, om te beseffen dat je niet zomaar het Koninkrijk kunt binnengaan. Dat je eerst gereinigd moet worden. Van je onzuiverheid, van je fouten, van de vuile handen die je hebt gemaakt, de boosheid in je hart, de wanhoop in je ziel en de smerige beelden in je hoofd. Juist als je pijn van gebrokenheid draagt. Als je lijdt onder eenzaamheid. Als je verdriet hebt over verlies. Je machteloos voelt. Dan komen de mooie woorden van Jezus extra binnen. Het klinkt onbereikbaar ver weg. Maar het is zo dichtbij als Jezus is. Laat de melaatse je vrijmoedigheid leren: dat je de afstand overbrugt en je uitstrekt naar Jezus. Nood leert niet bidden. Geloof leert bidden! Een melaatse die smeekt om zijn reiniging. Een mens in nood die verlangt naar de nabijheid van God. Naar verlossing. Naar vrede met God en mensen. 'Heer, als U wilt, kunt U mij rein maken.'

**** Jezus' hand toont zijn hart ****

Ik kan niet schilderen. Ik heb het niet geleerd. En ik heb er weinig aanleg voor. Maar als ik zou kunnen schilderen, dan zou ik dit beeld willen vastleggen: 'Jezus kreeg medelijden, stak zijn hand uit en raakte hem aan'. En dan zou ik onder dat schilderij met hoofdletters zetten: DE AANRAKING. Want het is echt onvoorstelbaar wat hier gebeurt.

Een melaatse is een doodverklaarde. Jezus is de Levende. Een melaatse is onrein bij uitstek. Jezus is heilig als geen ander. De melaatse is de man van het kerkhof. Jezus is de man uit de hemel. Waar iedereen zich omdraait uit afschuw voor de ziekte en uit angst voor besmetting, daar steekt Hij zijn hand uit. Hij raakt de bedorven huid van de man aan. De discipelen zullen ervan gegriezeld hebben. Het was ook tegen alle regels in. Maar Jezus raakt Hem aan. Die hand van Jezus toont wat er in zijn hart leeft: ontferming en bewogenheid. Het is het gebaar van genade. De aanraking van Gods barmhartigheid. Li-

chamelijk contact. Een geladen moment. De kracht van Christus' liefde tegen de macht van het bederf. DE AANRAKING. Wat een intens gebaar.

Dit is Jezus. Ten voeten uit. Die met de Geest van God gezalfd is. Hij vertelt niet alleen over het Koninkrijk. Hij opent het ook voor mensen die bij hem schuilen. Daarom vertellen wij deze verhalen steeds weer aan elkaar. Het gaat niet alleen over een melaatse toen. Het laat ons zien wie Jezus is. Wat er in zijn hart leeft. Wat zijn missie is. Met zoveel liefde en genade Jezus die melaatse man aanraakte, met zoveel liefde en genade steekt Jezus zijn hand uit naar ieder die naar hem toekomt. Ziek of gezond. Ieder die verlangt naar het Koninkrijk van God en graag rein wil zijn om dat rijk binnen te gaan.

Met diezelfde liefde raakt Jezus jou en mij aan. Natuurlijk is de ontmoeting van Jezus met de melaatse uniek. Wij liggen daar niet ziek op de knieën om te smeken om onze reiniging. Maar er zijn lijnen die doorlopen. Het is onze Heiland, die laat zien wat in zijn hart leeft. Nog steeds. Zijn hand toont zijn hart. De aanraking komt voort uit zijn ontferming. Ontferming met een mens die om verlossing en vrede vraagt. Ontferming met een mens die naar liefde verlangt. Ontferming met een mens die lijdt onder ziekte of gebrokenheid. Kijk goed naar het plaatje. Hoe Jezus de melaatse aanraakt met zijn liefde en zijn genade. Weet je aangeraakt door diezelfde Jezus. Zijn hart gaat naar jou uit.

**** Jezus is de Heiland ****

Verbaast het je niet, dat de melaatse vervolgens ook werkelijk rein wordt? Had je het wel verwacht, dat onreine genezen wordt, dat de melaatse weer gezond wordt? Maar heb je dan ook gehoord hoe dat gebeurt? Dat verbazingwekkende en onvoorstelbare woord van Jezus. 'Ik wil het, word rein!'

'Ik wil het, word rein!' Dit is Jezus Christus. Dit is de Heiland, de Verlosser. Hij heeft macht. Hij heeft gezag. 'Ik wil het, word rein!' Zo beveelt een koning. Jezus spreekt met gezag. Hij opent de deur naar Gods rijk. Dat thema komt in de eerste verhalen van Markus steeds weer terug. Jezus geeft onderwijs met gezag. Over de toegang tot God. Over de weg van vergeving. De weg van genade. Die weg begint bij Jezus: Hij neemt onreinheid weg. Hij heft de afstand op. Bij melaatsheid is medisch succes uitgesloten. Een priester kon bij genezing niet anders doen dan een wonder constateren en iemand daarop rein verklaren. Jezus begint aan de andere kant. Hij verklaart de melaatse rein, en als gevolg daarvan moet de dodelijke plaag van hem wijken.

We draaien vandaag opnieuw een stukje van de film van het leven van Jezus. We kijken en luisteren. Maar niet passief. We zijn betrokken en verbonden. Juist met wat Hij doet en hoe Hij dat doet. 'Ik wil het, word rein!' Dit is Jezus. De Heiland. Dit is een reden om je aan Jezus te verbinden. Je leven van hem te verwachten. Hij kan het, hij deed het en hij doet het. Zou je niet steeds weer op de knieën gaan? In respect en in liefde voor hem? Hoe Hij mensen weer in verbinding brengt met God! Hoe Hij mensen rein verklaart en toegang geeft tot Gods liefde. Hoe op zijn woord ziekten moeten wijken, problemen worden opgelost, beschadigde verhoudingen worden hersteld en zelfs de dood wordt overwonnen. Dat gebeurt vroeg of laat waar het Koninkrijk komt. Vroeg of laat. Er is geen garantie dat het vandaag of morgen gebeurt. Bij geloof in Jezus hoort ook geduld en verwachting, vertrouwen en gebed. Het leven kent verlies en verdriet, kent lijden en dood. Maar nooit zonder Jezus! De Heiland. Het heil komt zeker.

Het valt soms moeilijk. Om zo'n vertrouwen in Jezus Christus te hebben. Om je leven aan zijn genade over te geven. Andere dingen vragen om aandacht. Je mist het geduld om te wachten op zijn tijd. Maar Hij het! De Heiland. 'Ik wil het, word rein!' En 'meteen verdween zijn ziekte'. Bij Jezus verdwijnen ziekte en dood. Wat hier gebeurt is een eerste wonderteken van wat er komt. Jezus is het. De Heiland. Voor heel je leven.

**** op reiniging volgt opdracht tot gehoorzaamheid ****

'De melaatse is gereinigd, de ziekte is verdwenen, het wonder is gebeurd, de man kan weer leven.' Misschien denk je: dit was het verhaal, we weten weer wie Jezus is. Amen.' Maar je bent te snel. Want na de reiniging volgt een opdracht. Die hoort er helemaal bij.

'Ga u aan de priester laten zien en breng het voorgeschreven offer'. Met die woorden stuurt Jezus de ex-melaatse weg. Met een 'ernstige waarschuwing' om er met niemand over te praten. Dat blijft een raadsel in deze gebeurtenis. Wat brengt Jezus tot deze ernstige waarschuwing? Is Hij boos? Omdat deze melaatse de geboden heeft overtreden en zich onder de mensen heeft gewaagd? Of is Jezus boos op de duivel die zoveel ellende veroorzaakt? Of is de heftigheid bedoeld om een streep te zetten onder de opdracht? In ieder geval geeft Jezus de man een nadrukkelijke opdracht mee. Hij mag niets van zijn genezing vertellen, totdat hij aan de voorschriften van de wet heeft voldaan.

Dat lijkt vreemd. Wat ligt meer voor de hand, dan dat deze man gaat dansen en zingen om God te loven? De deur naar God en mensen staat weer voor hem open. Hij is voor de poort van de dood weggehaald en uit zijn eenzaamheid bevrijd. Lofprijzing is dan toch het enige antwoord? Nee, Jezus vraagt een ander antwoord. Hij vraagt het antwoord van gehoorzaamheid. Het goede doen staat boven praisen. De melaatse moet aan de voorschriften voldoen. Jezus lapt de wet niet aan zijn laars. Hij stelt mensen in staat om de wet te volbrengen. Ook dat is goed nieuws. Na verlossing volgt dankbaarheid. Die bestaat niet alleen in loven en zingen. Maar eerst in leven naar Gods wil. Zeg niet te snel 'amen'. Ik heb vergeving? Ik ben een kind van God? Dan ben ik er! Dat is mis. Vanaf dat moment ga je aan het werk. Voor Jezus Christus, die je inschakelt. Je gaat God en mensen dienen. Vrijwillig en met vreugde. Na de reiniging volgt de opdracht: gehoorzaamheid.

**** Jezus betaalt de prijs ****

Mensen, mensen, overal mensen. Jezus kan zich nergens vertonen, of de mensen stromen toe. De straatjes en steegjes raken verstopt. Uiteindelijk kan zo niemand Hem horen. Dat is het gevolg van het wonder aan de melaatse. Eén mens gereinigd. Eén mens heeft het leven herkreken. Massa's mensen stromen toe. Jezus wordt gedwongen buiten de stad te blijven. Op de eenzame plaatsen. Hij betaalt de prijs voor zijn genade.

Jezus betaalt de prijs. Is de man ongehoorzaam geweest aan het verbod van Jezus om niets te vertellen vóór hij bij de priester is geweest? Heeft hij te vroeg gejuicht? Het lijkt er wel op. Zo vanzelfsprekend is het kennelijk niet, om ná de reiniging ook nog gehoorzaam te zijn. Zo automatisch gaat het niet, om ná je vergeving Gods wil te doen. Let erop! Dat je je dienst aan God niet alleen met woorden, maar ook met daden uitvoert. Leven naar Gods wil. Hoe je met je vrienden omgaat, met je verkering, met je familie. Hoe je je werk doet, je geld besteedt en om de natuur denkt. Hoe je met je wensen omgaat, met je

seksualiteit en met je emoties. Welke plek je in de gemeente zoekt, hoe je over ambtsdragers praat en je voor de kerk inzet. Dankbaarheid blijkt in de praktijk. Dat gaat niet vanzelf. De ex-melaatse lijkt hierin tekort te schieten. Ook al zo'n merkwaardige wending in het verhaal. Maar hoe het ook is, zijn reiniging heeft gevolgen voor Jezus. Tegen zijn oorspronkelijke bedoeling om in de naburige plaatsen het evangelie te verkondigen, moet Hij nu buiten de steden blijven. Jezus betaalt de prijs.

Zo zijn de rollen omgedraaid. Een melaatse die in eenzame streken moet wonen, komt weer onder de mensen, zelfs in de stad van God. Maar Jezus komt zelfs de kleinste stad of dorp niet meer in en wordt gedwongen in de eenzame streken te blijven. De rollen zijn omgedraaid. Alsof Jezus onrein is. Dat is in zekere zin ook zo. In die onvoorstelbare AANRAKING is veel gebeurd. De melaatse werd rein. Omdat Jezus de onreinheid overnam. Omdat Hij die vloek van God op zich nam. Omdat Hij zich op afstand liet zetten. Als een spons die de viezigheid opzuigt, zo heeft Jezus door zijn aanraking de nood overgenomen. En als verlost mens toch ongehoorzaam zijn aan Jezus' opdracht, dan komt dat ook op het hoofd van de Heiland neer. Jezus betaalt de prijs. Verlossing gaat niet vanzelf en gehoorzaamheid blijft maar beperkt. Er is genadekracht van God nodig voor jou en mij. Leven in liefde met God en mensen. Jezus Christus betaalt de prijs ervoor.

**** en zij kwamen tot Hem van alle kanten ****

'... de mensen bleven van alle kanten naar Hem toekomen.' Mag ik je uitnodigen? Om mee te gaan naar Hem, de Heer Jezus? Dat is de echo die uit deze geschiedenis blijft hangen. Hoeveel merkwaardige wendingen het verhaal van Jezus en de melaatse ook heeft, deze oproep komt op u en mij af. '...zij kwamen van alle kanten tot Hem.'

Moet je bij Jezus zijn? Ja, absoluut.

De reiniging van melaatse laat zien dat Jezus inderdaad het Koninkrijk van God opent. De afstand tot God en mensen wordt weer liefde. Je krijgt vrede, midden in de nood. Het gebaar van Jezus' aanraking laat zien hoe diep zijn onpeilbare liefde is voor ieder die het van hem verwacht. Hoe de situatie en het perspectief ook zijn. De genezing van een ongeneeslijke huidziekte is een belofte van het herstelde leven dat door Jezus gaat komen. Vroeg of laat. En de verdrijving van Jezus uit de steden toont ons de bereidheid van onze Heer om onze schuld en ellende over te nemen en de prijs te betalen. Je moet bij Jezus zijn. Misschien heb je wel duizend vragen. Of God wel echt bestaat. Hoe het in de kerk toegaat. Wat er van de wereld moet worden. Of je geloof wel goed is. Die vragen zijn belangrijk. Maar alsjeblieft, lees, luister en kijk eerst en steeds naar Jezus! Wat Hij gedaan en gezegd heeft, het is ons niet voor niets overgeleverd. Zodat wij zien wat Hij doet en iets leren begrijpen van wat het betekent. Verbind je aan Hem. En laat je door Hem meenemen naar Gods liefde. Dan vallen sommige vragen weg. Andere krijgen een antwoord. En met nog weer andere vragen kun je het uithouden. Want je bent verbonden aan Jezus. En je laat je leiden door zijn Geest.

'... en zij kwamen van alle kanten tot Hem.' Doe maar mee.

Ga naar Jezus in je *gebed*. Met de moeite van je leven. Met je verlangen naar vrede en herstel. Met je besef van onreinheid. 'Indien u wilt Heer, maak mij rein. Laat mij leven in de liefde van God en mensen.'

Ga naar Jezus met heel je *hart*. Laat je aanraken door de Heer. Geef je over aan zijn ontferming van de Heer. Laat je vullen door zijn liefde.

Ga naar Jezus met je *leven*. Klaar om zijn leiding te aanvaarden. Door zijn Geest te leven. Je te laten veranderen. Bereid om God en mensen te dienen. En je roeping te volgen.

Jezus is het. De Heiland. Die Gods genade uitdeelt. Mensen herstelt. Weer op twee benen zet. Adem geeft. Vrede geeft. Richt je op Hem. Steeds weer.

Amen.